պէս, ինչպէս նաեւ քիչ շատ մտաւոր զարգացում ունեցողներ մասնաւոր պաշտում մը ունէին Ֆրանսական գրականութեան հանդէպ։

Դասականներէն ժամանակակիցները. Դէնը փափկազգած փիլիսոփան, Զօլան համակրելի իրապաշտը, Մօբասան խոռված հոգիով, Բ. Պուրժէն կնոջական հոգեբանութեան նրբազգած թարգմանը, Պօտլէոը ալեկոծ, չարին ծաղիկներով բեռնաւոր, Սամէնը ոսկի տաւիղով եւ մանաւանդ ալեհեր Վերլէնը, որուն տաղերը երաժշտութիւն են անմոռանալի, «Իմաստութեան» քերթողը, որ գիտէ սիրել ու արտասուել յորդարուխ.

«Ամենէն սուրն է ցաւի
Անգիտանալ թէ ինչո՞ւ
Առանց սիրոյ կամ դաւի
Հոգիս այսքան կը ցաւի»։

(Արդարեւ Սիպիլ աննման թարգմանող մը եղած է)։

Իսկ այս ամէնուն տիրապետող, մեր ըղձայնութեան ուղղակի ազդող, ու թերեւս մեր ռոմանթիք հոգիները թախիծի մշուշին մէջ յաւերժապէս ընկղմողը եղած է մեծ Ուղեւորը, մեծ Երազողը, Լոթին։ Անոր մշտատանջ երեւակայութեան հետ դացած ենք բախելու Իոլանտայի սեպ խութերուն, կամ աւազներուն մէջ «Անապատ»ին փնտռելու սառնորակ ջրհոր մը արմաւենիներու տակ կամ Սպահանի վարդերով խնկուած աւերակներուն վրայ թռելու կամ խոկալու մահուան վեհապանծ անդորրութեանը վրայ Ֆիլէին, խորհուրդով ու լռութեամբ պարուրուած Ֆիլէին։

Եւ ապրած, շնչած, սիրած, տառապած ենք անոր ամէն հերոսներուն հետ, եւ մեր երիտասարդութեան վրայ անջնջելի մնացած է տպաւորութիւնը ամէն մէկ հատորին։

Թերեւս նուազ զգայուն, նուազ տառապող, նուազ երազատենչ սերունդ մը ըլլայինք մենք, առանց այդ օտար թէեւ ըմբմայլելի ներգործութեան։

Մեզմէ վերջը եկող սերունդները երբեք չպիտի ենթարկուին այդպիսի հոգին տանջող, բայց աստուածային ազդեցութեան։ Այլ է անոնց պաշտամունքին առարկան։

ԱՆԱՅԻՍ

ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒ

Ձեզ թարգմանուիր երբեք սրտերն,
Ուրիշ է սէրն ամէն ազգի.
Թէպէտ նման են ալիքներ
Բայց ամէն ծով իր ափն ունի։

Դուք չէք կրնար սիրաս ամոքել
Եւ ոչ կարդալ անոր մատեան.
Չէք կրնար իմ լոյսը վառել
Ձեր արեւով օտարական։

Ես այն հոգէն հոգի առի,
Ուր գըրախտի վարդեր բուսան.
Այն արեւով աչքերս բացի,
Որ կ'ընկերէր արարչութեան։

Ուրիշ են մեր երկնի աստղերն,
Աչքերն ինչպէս մեր հարսերուն.
Անթառամ են մեր ծաղիկներն
Եւ չէք գիտեր անոնց անունն։

Մեր ամէն տենչ իր երգն ունի
Եւ ամէն վիշտ լարն իր լալու.
Օտար են ձեր խօսքերն ինծի
Աչքեր չունիք գիս յուզելու։

Կը նայիմ ձեզ եւ վերստին
Կը մոռնամ ձեր դէմքն ու հոգին.
Դուք չէք հասնիր իմ զաղտնիքին,
Եւ ոչ ունիք իր բանալին։

Սիրաս անճաւ մ'է խորհրդաւոր
Ինչպէս մըթին մեր տաճարներ.
Չունիք դուք մեր աղօթքի բոյր
Մեր շարականն ու մեր սուրբերն։

Ուրիշ է մեր հովերու ձայնն
Մեր լեռներուն բուքն ահարկու.
Ո՜հ, չես կրնար ըլլալ թարգման
Մեր սրտերուն, օտար լեզու։

Պուրկուրէք, 9-2-1943 Հ. Վ. Ց.

ԻՏԱԼԻՈՅ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

ԼՈՒՌՈՒՆՔԻ ԷՒՆԱՌՈՒՏԻ

ՍՈՒՐԲ ՂԱԶԱՐՈՒ ՄԷՋ

Ս. Ղազար, հայկական վանք ու օրորան Հայ Մշակոյթի։

Այսառնային այս շրջանին Քաղաքս ժամանող զանազան բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, խաւարցի կամ ուրիշ ազգերէ՝ իրենց ցանկալի այցելավայրերէն մէկը կը համարին միշտ Ս. Ղազարը։

Յունիս 7, երկուշաբթի, երեկոյեան ժամը 6-ին Ս. Ղազարու հողին վրայ կը կոխէր նաեւ Իտալիոյ Հասարակապետութեան Նորընտիր Նախագահը, որ երկու օրուան համար եկած էր Վենետիկ Գեղարուեստի « Երկամեայ Յուցահանդէսին » բացումը կատարելու. այնուհանդերձ փափաքած էր անպատճառ այցելել Մխիթարեան Հայրերուն։

Երբ որոշուած ժամուն կը հասնէին երկու շոգեմակոյկներ, բերելով Վ.սեմ. Նախագահը իր շքեղիր խումբովը, Մխիթարեան վարդապետները փութացին վազել ընդառաջ։ Յետ առաջին յարգանքի ողջոյնը մատուցանելու, բարձրաստիճան Հիւրը առաջնորդուեցաւ եկեղեցին, ուր պատրաստուած էին երկու ազօթարաններ Իրեն և իր շնորհափայլ կնոջ Իտային։ Աւանդատան մէջ ցուցադրուած էին հայկական եկեղեցւոյ սրբազան սպասները, շուրջառ, եմիփորոն, սաղաւարտ, սարկաւագի շապիկներ, ոսկեայ և արծաթեայ բանուածքներով, նմոյշներ հայ սրբազան արուեստի, զոր հիացումով դիտեցին։

Շրջապատուած միշտ վարդապետներու խումբով, առաջնորդուեցան Մխիթար Աբրահօր Գրատունը, ուր Իրեն ներկայացուեցան Հայկական Ձեռագիրներու հոխ նմոյշներ, որոնց մանրամասն հետաքրքրութեամբ կը հետեւէր և կը լսէր տրուած բացատրութիւնները։ Վանքի գեղարուեստական նկարներու Սրահէն անցնելով առաջնորդուեցան յետոյ Նոր Շենքի բաժինը, որ Թանգարան է Արուեստից և Գիտութեանց. ու ապա իջան Տպարան, ուր հայ մշակոյթի համար զարերով ճանչող մեքենաները իրենց եռուն աշխատանքի մէջն էին, զոր հաճոյքով տեսաւ և ըրաւ հարցումներ հայ քաղաքական, գրական ու մշակութային կեանքին նկատմամբ։ Հոն Տպարանի մէջ առանձին բաժինով մը ցուցադրուած էին նաեւ խաւարական գրականութենէն մեր կատարած բոլոր հայ թարգմանութիւնները,

Վ.սեմ. Նախագահը կ'առաջնորդի դէպի եկեղեցին